

riques, que no sols s'hi va oposar amb totes les seves energies des d'«El Correo Catalán», sinó que va dimitir, com a protesta, del seu alt càrrec.

Vaig tornar a mirar el rostre del professor Coromines. La seva cabellera blanca com la flor de la neu, a contrallum, agitada per l'oratget fresc de l'estany, s'irisava i resplendia com a argent quan brolla del gresol. Entre els pins roigs, saücs i arços, els ocells s'encalçaven amb joiosa cridòria. Pareixia que en aquell ambient hi havia quelcom de màgic i irrepetible. Les flors camperoles, de mil espècies diferents, refulgien com a pedres precioses entre el rocam, envoltades de papallones de vius colors, que sobrevolaven els cent verds de les moltes, regades per les aigües més netes que jamai havia vist.

Llavors, en silenci, reprenguérem la caminada. Només la punta de ferro del seu gaiato, al colpejar els còdols, produïa un so metàl·lic que trencava la màgia ambiental. Poc després, el Mestre es torna a aturar, com si no volgués forçar massa el seu cor.

—*Miri* —em diu tornant a assenyalar amb el garrot—, *cap a llevant, darrere d'Espot i la Serra de Monteixo està el Principat d'Andorra; cap a migdia hi ha el Montsent de Pallars; a ponent el Pic d'Aneto i les Muntanyes Maleïdes, habitatge, encara, de l'isard, de la guineu, del porc senglar i de la cabra salvatge; a tramuntana la Vall d'Aran i França. ¿Ha vist vostè un racó més bell sobre la Terra?*

I la seva vista, mentre parlava, es passejava serenament pels cims nevats, pels penya-segats i cingleres, pels conglaços, pels tàlvegs ombrívols, exuberants de verdor, tantes vegades recorreguts en solitari o en la companyia de muntanyencs que avui també són part de la història d'aquestes valls: Ramon Gil Escuder, Magí Badia i Joaquim Delseny.

Seguim davallant per pistes de terra flanquejades d'arbres immensos. Ell davant i jo darrere, com un escuder insubornable i fidel, fascinat per l'esplendor del seu senyor, entre el verd i l'argent de la vall i el blau brillant del cel. I sent l'emoció de participar de prop en un moment de la vida d'una persona insigne de la nostra cultura i de la nostra nació, de l'home que als vint-i-un anys escalà en solitari el Montardo d'Aran, a l'iniciar l'aventura increïble de les seves enquestes toponomàstiques, i que avui, en el seu refugi de Pineda, també en solitari, culmina una tasca transcendent, no sols per a la lingüística catalana sinó per a la universal.

I per acabar aquest heterodox pròleg, vull fer-ho amb les mateixes paraules de Max Cahner de l'any 1976:

«Però, de fet, l'enorme producció de Joan Coromines, fruit no solament d'una excepcional capacitat intel·lectual i d'una dedicació total, sinó també de la seva completíssima formació lingüística (que inclou el coneixement de toda la gamma de llengües indoeuropees, del basc i d'algunes de semítiques), així com de la seva condició d'humanista, han permès que Cata-